

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIAM TEISMUI

Gedimino pr. 36, LT-01104 Vilnius

Pareiškėjas: Seimo narių grupė

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Pareiškėjų atstovas:

Žygimantas Pavilionis, Seimo narys

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Ginčijamus aktus priėmusi valstybės institucija:

Lietuvos Respublikos Seimas

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

PRAŠYMAS

IŠTIRTI TEISĖS AKTO ATITIKIMĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2019 m. lapkričio 12 d.

Vilnius

Pareiškėjas – Seimo narių grupė kreipiasi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostata, ta apimtimi, kurioje nustatyta, kad religinės bendrijos gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų įregistravimo Lietuvoje, neprieštarauja Konstitucijos 43 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

1. Konstitucijos 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Valstybė pripažįsta tradicines Lietuvoje bažnyčias bei religines organizacijas, o kitas bažnyčias ir religines organizacijas – jeigu jos **turi atramą visuomenėje ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymui ir dorai.**

Lietuvos Respublikos Seimas 1995 m. spalio 4 d. priėmė Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą Nr. I-1057, kurio 6 straipsnyje nustatyta:

„Kitos (netradicinės) religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos kaip Lietuvos istorinio, dvasinio ir socialinio palikimo dalis, jeigu jos palaikomos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymams ir dorai. Valstybės pripažinimas reiškia, kad valstybė palaiko religinių bendrijų dvasinį, kultūrinį ir socialinį palikimą.

Valstybės pripažinimą suteikia Lietuvos Respublikos Seimas. Religinės bendrijos **gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų įregistravimo**

Lietuvoje. Jeigu prašymas nepatenkinamas, pakartotinai galima dėl to kreiptis praėjus 10 metų nuo prašymo nepatenkinimo dienos.

Pripažinimo klausimą Seimas sprendžia gavęs Teisingumo ministerijos išvadą.

Šio straipsnio antroje dalyje nurodytas pirminis įregistravimas yra įvykęs, jei religinė bendrija teisėtai veikė (buvo įregistruota) Lietuvoje po 1918 m. vasario 16 dienos.”

Pareiškėjams kyla abejonių, ar įstatymo nuostata „Religinės bendrijos gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų įregistravimo Lietuvoje“ neprieštarauja Konstitucijos nuostatai „turi atramą visuomenėje“.

2. Įstatymų leidėjas, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 43 straipsnio 1 dalį, 67 straipsnio 1 dalį, turi prerogatyvą pripažinti netradicinę religinę organizaciją, taip pat atšaukti suteiktą pripažinimą, bet neturi diskrecijos nustatyti to specialaus statuso suteikimo sąlygų, kadangi jos yra nustatytos Konstitucijoje.

Konstitucijos 43 straipsnio 1 dalies nuostata „valstybė pripažįsta <...> kitas bažnyčias ir religines organizacijas – jeigu jos turi atramą visuomenėje ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymui ir dorai“ reiškia, kad Seimas turi įgaliojimus pripažinti bažnyčią ir kitas religines organizacijas, bet tik tokias, kurios atitinka dvi sąlygas:

- 1) turi atramą visuomenėje;
- 2) mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymui ir dorai.

Įstatymų leidėjo prerogatyva yra tik šių sąlygų egzistavimo nustatymas, t. y. sprenddamas, ar tam tikrai bažnyčiai, religinei organizacijai suteiktinas valstybės pripažinimas, Seimas turi nustatyti, kad ta organizacija tikrai turi atramą visuomenėje ir jos mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymui ir dorai. Jeigu šios sąlygos nėra tenkinamos, atitinkamai bažnyčiai, religinei organizacijai valstybės pripažinimo negalima suteikti (*Konstitucinio Teismo 2007 m. gruodžio 6 d. sprendimas „Dėl Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatų, susijusių su tradicinių Lietuvoje bažnyčių bei religinių organizacijų statusu, išaiškinimo“*).

3. Detalizuoti, aiškinti ir interpretuoti paminėtas Konstitucijoje nustatytas sąlygas galima tik pagal Konstitucinio Teismo formuojamą oficialiąją konstitucinę doktriną: Konstitucinio Teismo aktuose yra aiškinamos Konstitucijos nuostatos – normos ir principai; oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje yra *inter alia* atskleidžiama įvairių konstitucinių nuostatų turinys, jų tarpusavio sąsajos, konstitucinių vertybių pusiausvyrą, konstitucinio teisinio reguliavimo, kaip visumos, esmė; oficialioji konstitucinė doktrina – tai Konstitucijos nuostatų (Konstitucijos normų ir principų) oficiali samprata (oficialus išaiškinimas) (*Konstitucinio Teismo 2012 m. rugsėjo 5 d. nutarimas*).

Įstatymų leidėjas neturi teisės įstatymu nustatyti religinių bendrijų pripažinimo teisinio reguliavimo, kuriame neatsižvelgiama į oficialiai paskelbtame ir įsigaliojusiam Konstitucinio Teismo nutarime išdėstytą Konstitucijos nuostatų sampratą, kitus teisinius argumentus. Antraip

galėtų būti sudarytos prielaidos įstatymus, jeigu dėl jų konstitucingumo būtų kreiptasi į Konstitucinį Teismą, pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai. Nagrinėjamos atveju pabrėžtina ir tai, kad tokios prielaidos būtų sudarytos ir tais atvejais, kai įstatymai priimami, galiojantys įstatymai keičiami, papildomi nepaisant tos Konstitucijos nuostatų sampratos, kitų teisinių argumentų, kurie išdėstyti jau Konstitucinio Teismo posėdyje viešai paskelbtame, bet dar oficialiai nepaskelbtame Konstitucinio Teismo nutarime, nepriklausomai nuo to, ar tuo nutarimu kuris nors įstatymas arba kitas teisės aktas (jo dalis) yra pripažintas prieštaraujančiu, ar neprieštaraujančiu Konstitucijai (*Konstitucinio Teismo 2005 m. sausio 19 d. nutarimas*).

4. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2007 m. gruodžio 6 d. sprendime išaiškino, jog Konstitucijos 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąlyga „turėti atramą visuomenėje“ reiškia, kad atitinkamos bažnyčios, religinės organizacijos atrama visuomenėje turi būti tvirta ir ilgalaikė, taigi negali apsiriboti negausia žmonių grupe ar nedidele visuomenės dalimi, **keliais veiklos dešimtmečiais, viena arba keliomis žmonių kartomis. Minėta atitinkamos bažnyčios, religinės organizacijos atrama visuomenėje turi būti tokia, kad dėl jos nekiltų jokių abejonių.** Sprendžiant, ar tam tikrai bažnyčiai, religinei organizacijai suteiktinas valstybės pripažinimas, būtina įsitikinti, kad ta bažnyčia, religinė organizacija tikrai turi atramą visuomenėje. Pagal Konstitucijos 43 straipsnio 1 dalį taip pat reikalaujama įsitikinti, kad tos bažnyčios, religinės organizacijos mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymui ir dorai. Jeigu šios sąlygos nėra tenkinamos, atitinkamai bažnyčiai, religinei organizacijai valstybės pripažinimo negalima suteikti.

Šiame išaiškinime yra nedviprasmiškai pasisakyta dėl to kaip Konstitucinis Teismas laiko prasme supranta ir aiškiną sąlygą „turėti atramą visuomenėje“: daugiau kaip keli veiklos dešimtmečiai; daugiau kaip viena ar kelios žmonių kartos, t. y. nagrinėjamu atveju Konstitucinis Teismas laiką skaičiuoja šimtais, o ne dešimtis metų.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, kad Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostata, jog „Religinės bendrijos gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų įregistravimo Lietuvoje“ prieštarauja Konstitucinio Teismo suformuluotai konstitucinei doktrinai, numatančiai, kad Konstitucijos 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta sąlyga turėti atramą visuomenėje reiškia „ilgalaikę atramą, kuri neapsiriboja keliais veiklos dešimtmečiais, viena arba keliomis žmonių kartomis“.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 ir 106 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 63, 64 ir 65 straipsniais,

prašome ištirti:

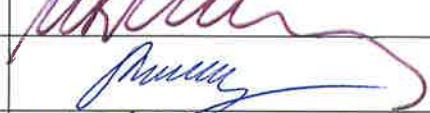

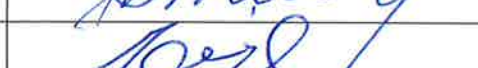

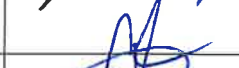

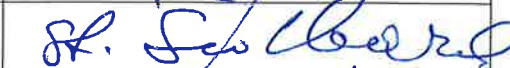

- ar Seimo 1995 m. spalio 4 d. priimto Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostata, ta apimtimi, kuria nustatyta, jog religinės bendrijos gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų

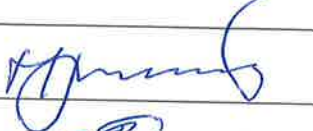

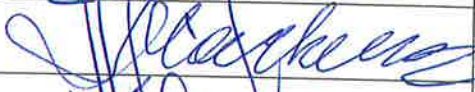

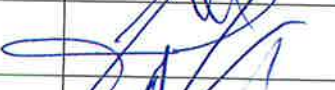
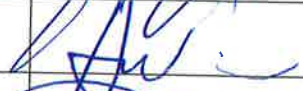
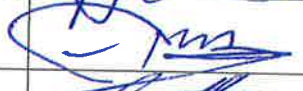

įregistravimo Lietuvoje, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 43 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

PRIDEDAMA:

1. Kreipimosi į Konstitucinį Teismą (originalas).
2. Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. spalio 4 d. priimtas Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 galiojanti suvestinė redakcija (nuorašas).

Seimo nariai:

	Vardas, pavardė	Parašas
1	Zygmantas Pavilionis	
2	Jurgis Razma	
3	Daivydas Kascijunas	
4	Andrius Štikonas	
5	Rasa Petrauskienė	
6	Mantas Adomėnas	
7	Jonas Luobarys	
8	Tekla Šalė	
9	Genė Depretienė	
10	Ingrida Braunytė	
11	Sergėjus Jovaiša	
12	Grigys Auštinskas	
13	Andrius Kupcinskas	
14	Vytautas Juozapaitis	
15	Edmundas Rejus	
16	Antanas Šarštas	
17	Stasys Šedbaras	
18	VILITA ALUKNAITĖ ABRAMIKIENĖ	

19	Antanas Matulas	
20	Rimantas Jonas Dagnys	
21	Bohus Štarkavičius	
22	Rita Tamašuniene	
23	Vanda Bračionok	
24	Michal Mackevič	
25	Cezras Olševskis	
26	Algirdas Sedinskij	
27	Andrius Navickas	
28	Ilmari Juntunen	
29	Rougejės Žumataitė	
30	Algirdas Alkūnas	
31	Evgeny Viteevs	
32	Kęstutis Morūdis	
33	Linas Belskis	
34	Vytautas Bagažys	

Tvirtinu Seimo narių parašus:

a) tvirtinamų parašų skaičius:

b) parašų tvirtinimo data

Seimo Pirmininkas (arba jo pavaduotojas)